

DE BESTRIJDING VAN FARAOMIEREN (*Monomorium pharaonis* L.) IN DE PERIODE 1975-1985

B.T. Bosman.

Summary

The control of the Pharaoh ant (*Monomorium pharaonis* L.) in the Netherlands in 1975-1985.

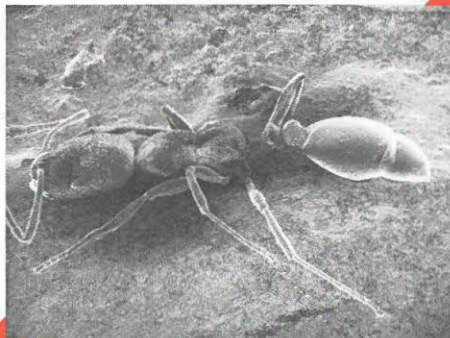
The Pharaoh ant was distributed widely in The Netherlands particularly causing problems in central heated buildings. From 1975 Pharaoh ant control has been carried out by placing toxic baits (fresh beef liver mixed with chlordecone; 0,125% a.i.) on the runways of the ants. This method has proved to be very succesful within a period of 6 to 8 weeks. Control operations proved to be 100% succesful.

Chlordecone (Kepone) is registered for the control of tropical ant species by professional pest control operators; for each control operation a special permit for the use of chlordecone is required. In the table on page 29 are indicated the numbers of permits issued per year and the amount of chlordecone used.

100 grams of chlordecone are needed to prepare ca. 80.000 liver baits, to treat about 125.000 square metres of buildings.

Inleiding

De faraomier (*Monomorium pharaonis* L.) komt vrij algemeen voor in met name

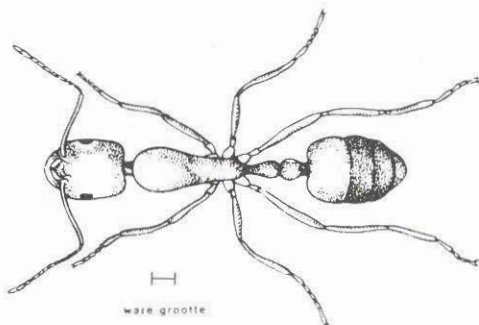
faraomier (stereo-scan)

centraal verwarmde gebouwen. Deze van oorsprong tropische miersoort heeft zich in de vijftiger jaren aanzienlijk uitgebreid vooral in het aaneengesloten woningbestand van de grote steden. Ook elders in ons land in bakkerijen, ziekenhuizen, enz. werd de faraomier aangetroffen.

De bestrijding vond in de jaren vóór 1975 voornamelijk plaats door de toepassing van vloeibare of poedervormige insekticiden, waarmee de looppaden, naden en kieren werden behandeld. In de periode vanaf 1975 ging men er meer en meer toe over de faraomieren te bestrijden met behulp van giftige lokazen. Gezien de vaak duidelijke voorkeur van faraomieren voor vlees (eiwitten) werd gekozen voor een lokaas op basis van rauwe runderlever, gemalen en gemengd met de werkzame stof chloordecone. Deze methodiek voldeed en voldoet nog steeds uitstekend. Daarnaast is de stof methopreen toegelaten, een stof, welke het vervellingsmechanisme van de larven van de faraomier zodanig verstoort, dat geen volwassen insekten meer ontstaan; bovendien wordt de koningin onvruchtbaar.

Bestrijding

Het lokaas wordt bereid door 1 deel van het middel te mengen met 9 delen rauwe

faraomier

lever. Runderlever geniet de voorkeur. De lever en het middel worden bij voorkeur in een elektrische vleesmolen, voorzien van mengbeker, grondig gemengd.

Kleine porties (0,5 - 2 gram) van dit lokaas worden in kunststof buisjes, bij voorkeur voorzien van één opening en met een inwendige diameter van \pm 5 mm gebracht. Met behulp van sterk hechtend plakband worden deze buisjes aangebracht op of langs tegelranden, deurkozijnen, vensterbanken en in hoeken, waar pijpen door wanden gaan, achter wastafels, koelkasten, e.d. De afstand tussen de porties varieert al naar gelang de omvang van de mierenpopulatie. Richtlijn: 60 - 70 buisjes per 100 m² vloeroppervlak, waarvan tijdens de eerste behandeling ca. 50 stuks worden aangebracht. Na 1 à 2 dagen worden zo nodig extra buisjes (ca. 10 - 20 lokazen/100 m²) aangebracht op plaatsen, waar reeds buisjes geheel of gedeeltelijk zijn leeggegeten en veel mieren lopen. Drie tot zes weken na begin van de behandeling moeten de mieren verdwenen zijn.

Circa 2 weken, nadat is geconstateerd dat alle mieren verdwenen zijn, moeten de lokazen door de toepasser worden verwijderd. Deze lokazen dienen daarna op een verantwoorde wijze te worden vernietigd, bij voorkeur door verbranding bij temperaturen hoger dan 1200°C.

Aangezien de stof chloordecone zeer persistent (nauwelijks afbreekbaar) is, is het gebruik aan strikte regels gebonden. Chloordecone is in ons land uitsluitend toegelaten ter bestrijding van faraomieren en andere tropische miersoorten. De toelatingsbeschikking omvat o.m. een Wettelijk voorschrift inzake aflevering en gebruik, welke luidt:

"toegestaan is uitsluitend het gebruik als middel ter bestrijding van farao-

mieren en andere tropische miersoorten, mits het middel te voren is gemengd met een geschikt lokaas en slechts in kleine porties van maximaal 2 gram op de in de Gebruiksaanwijzing vermelde wijze wordt aangebracht en na ca. 6 weken wordt verwijderd. Het middel mag uitsluitend in lokaasvorm worden afgeleverd aan en gebruikt door personen of rechtspersonen, die in het bezit zijn van een "Verklaring van geen bezwaar", uitgereikt door de Afdeling Bestrijding van Dierplagen van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, met dien verstande dat:

- de lokazen slechts worden gebruikt in het in de Verklaring aangegeven objekt;
- per behandeling niet meer mag worden gebruikt dan de in de betrokken Verklaring vermelde hoeveelheid."

De genoemde "Verklaring van geen bezwaar" wordt slechts afgegeven, indien het objekt met faraomieren na een inventarisatie nauwkeurig is omschreven. Nadat een bestrijdingsactie is uitgevoerd, dient een verklaring omtrent uitgevoerde bestrijding met chloordecone te worden ingevuld en naar eerder genoemde Afdeling te worden gezonden. Op deze wijze is er een gedetailleerd overzicht van het gebruik van chloordecone verkregen.

Afname van het aantal bestrijdings-acties

Zoals reeds in de inleiding is vermeld, werden faraomieren in de vijftiger jaren in enige tienduizenden woningen en andere gebouwen aangetroffen. Na de introductie van de lokaasmethode en het op Verklaring mogen toepassen van deze chloordecone-lokaasmethode is het aantal

Aantal afgegeven verklaringen van geen bezwaar en maximaal gebruikte hoeveelheden chloordecone.

jaar	nummers	aantal	chloordecone (in kg)	
			1,25%	zuivere stof
vanaf eind maart 1977	1- 190	190	40,9	0,51
1978	191- 457	267	44,5	0,55
1979	458- 722	265	32,0	0,40
1980	723- 886	164	22,7	0,28
1981	887-1012	126	15,2	0,19
1982	1013-1128	116	14,2	0,18
1983	1129-1233	105	12,8	0,16
1984	1234-1301	68	6,5	0,08
1985	1302-1365	64	7,1	0,09

objekten, waarin deze miersoort voorkomt, **drastisch afgenomen**. In onderstaand overzicht is te zien dat het aantal afgegeven verklaringen (en dus het aantal behandelde objecten) in de aangegeven periode is **gedaald** van ruim 250 tot ca. 60 per jaar. Het zal duidelijk zijn, dat een objekt uit 10,20 of 30 woningen kan bestaan of een deel kan zijn van een fabriek of iets dergelijks.

De gebruikte hoeveelheden chloordecone zijn afgenomen van ca. 550 gram actieve stof in 1978 tot 80 - 90 gram (1984 en 1985). Eén gram actieve stof bevindt zich in 80 gram mengpoeder (1,25% chloordecone), waarmee ca. 800 lokazen à 1 gram kunnen worden bereid. Een hoeveelheid van 100 gram actieve stof komt dus overeen met ca. 80.000 lokazen, waarmee ca. 125.000 m² vloeroppervlak kan worden behandeld ter bestrijding van faraomieren.

Aantallen objecten faraomieren

